

Costul reconstrucției lacului de acumulare „Valea Morilor”, majorat an de an din cauza tergiversării termenului de executare al lucrărilor

Imagine simbol

Curățarea albiei râului Bâc este o promisiune „cu barbă”, făcută de către autorități în mai multe rânduri. Încă în 2014, fostul primar al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, a început lucrările de curățare a albiei râului Bâc pe un segment care era afectat de inundații. An de an se fac ajustări la buget și realocări din bani publici, dar problema rămâne nerezolvată. Experții spun că tergiversările sunt înregistrate deoarece autoritățile nu gestionează eficient banii publici.

Lucrările de curățare a albiei râului Bâc, terminate în 5 ani, în loc de 22 de luni

În luna mai 2023, Consiliul Municipal Chișinău a votat Proiectul de reabilitare a râului Bâc, în valoare de 240 de milioane de lei, dintre care 80 de milioane de lei proveneau dintr-un grant european. Atunci autoritățile anunțau că albia râului Bâc va fi curățată și reabilitată în cadrul unui proiect finanțat de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare. Primăria municipiului Chișinău informa atunci că împreună cu BERD au semnat un acord de împrumut și unul de grant în valoare totală de 12 milioane de euro. Banii erau alocați pentru implementarea proiectului de reabilitare a râului Bâc și protecție împotriva inundațiilor din capitală.

„Un proiect extraordinar pentru Chișinău. Este vorba despre soluții naturale pentru reabilitarea albiei râului Bâc și aceste soluții vin în primul rând să amenajeze, să curețe albia. Este un proiect mult așteptat de toți noi, cu studii, analize profunde a situații în teren, cu experți din țară și de peste hotare. Este un grant foarte important, în valoare de 50% din suma totală a creditului, care iarăși este la condiții foarte

avantajoase pentru Republica Moldova și pentru municipiul Chișinău”, a declarat atunci primarul capitalei Ivan Ceban.

În iulie 2023, grupul de lucru pentru achiziții a decis micșorarea valorii contractului cu 5.483.441 de lei, pe motiv că o parte dintre lucrările de construcție au fost executate de către un alt operator economic în timpul efectuării lucrărilor de reconstrucție a străzii Albișoara.

Albia râului Bâc, „inundată” de promisiuni

Curățarea albiei râului Bâc este o promisiune „cu barbă”, făcută de către autorități în mai multe rânduri. Încă în 2014, fostul primar al mun. Chișinău, Dorin Chirtoacă, a început lucrările de curățare a albiei râului Bâc pe un segment care era afectat de inundații. Patru ani mai târziu, în 2018, autoritățile au încheiat un contract, în mărime de 34,1 milioane de lei, și un termen de execuție de 22 de luni cu Societatea pe Acțiuni „FERARU-S”, care timp de 22 de luni s-a angajat să execute lucrări de curățare a albiei râului Bâc pe segmentul aflat între str. Petru Rareș și podul din str. Cantonului. Doi ani mai târziu, lucrările nu doar că nu au fost terminate, dar s-a constatat că antreprenorul mai are nevoie de resurse financiare pentru a le finaliza. Astfel, în iulie 2020, a fost încheiat un acord de ajustare cu 1.370.030 de lei și prelungirea termenului de valabilitate a contractului până la 31.12.2023.

Pe 23 februarie 2022 a avut loc o nouă [ajustare la inflație](#) a valorii contractului cu 2.818.102 lei, iar pe 27 februarie 2023, o a treia ajustare, cu 3.379.280 de lei. Într-un **răspuns** al Direcției Construcții Capitale, administratorul interimar al întreprinderii a precizat că lucrările au fost finalizate, în decembrie 2023, fiind semnate [procesul-verbal](#) cu privire la terminarea lucrărilor și procesul-verbal de recepție finală. Pentru executarea obiectivului a fost achitată suma de 35.341.684 de lei.

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU
PRIMAR GENERAL AL MUNICIPIULUI CHIȘINĂU
Î.M. DIRECȚIA CONSTRUCȚII CAPITALE

nr. 01-07/62 din 18.03.2024

Doamnei Mariana COLUN
Transparency International Moldova

Î.M. „Direcția Construcției Capitale” a examinat solicitarea dvs. fără număr din 14.03.2024 și vă prezintă informațiile de interes public, după cum urmează:

1. La obiectivul „Curățarea râului Bâc, de la str. Petru Rareș până la podul din str. Cantonului, mun. Chișinău” lucrările de construcție au fost finalizate, fiind semnat la 05.12.2023 Procesul verbal cu privire la terminarea lucrărilor nr. 28, iar, la 14.12.2023 a fost semnat și Procesul verbal de recepție finală nr. 30;
2. Pentru executarea lucrărilor la obiectivul „Curățarea râului Bâc, de la str. Petru Rareș până la podul din str. Cantonului, mun. Chișinău” a fost achitată suma de 35 341 684,68 lei;
3. Potrivit Deciziei nr. 5 din 06.07.2023, a grupului de lucru pentru achiziții, s-a decis micșorarea valorii Contractului de antrepriză nr. 7/C din 17.10.2018 cu suma de 5 483 441,68, în temeiul art. 76 alin. (7), p.2 din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, pct. 15 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 1129/2018 și pct. 30 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 10/2021, pe motiv că, o parte din lucrările de construcție au fost executate de către alt operator economic în timpul efectuării lucrărilor de reparație la reconstrucția străzii Albișoara;
4. Între Î.M. „Direcția Construcției Capitale” și S.R.L. „DACVI-COM” a fost semnat Contractul de antrepriză nr. 14/C din 21.12.2016 la obiectivul „Reconstrucția lacului „Valea Morilor”, tranșa IV-a (amenajarea Parcului „Valea Morilor”), inclusiv: - reconstrucția scării de granit, - amenajarea Parcului „Valea Morilor” – estrada de vară, scena, tribuna fixă, WC public (poz. 6,7,8)”. Obiectivul a fost executat în proporție de 75-80%, la moment, Contractul de antrepriză nr. 14/C din 21.12.2016 este expirat și careva lucrări de construcție nu se efectuează;
5. Potrivit Contractului de antrepriză nr. 14/C din 21.12.2016 și Contractului de cofinanțare, la obiectivul „Reconstrucția lacului „Valea Morilor”, tranșa IV-a (amenajarea Parcului „Valea Morilor”), inclusiv: - reconstrucția scării de granit, - amenajarea Parcului „Valea Morilor” – estrada de vară, scena, tribuna fixă, WC public (poz. 6,7,8)”, au fost executate lucrări și achitate plăți în sumă de 22 518 227,20 lei și 920 423,18 euro.

Expert: „Dacă nu sunt sursele financiare destinate achiziției, în special pentru investiții capitale, contractul nu va fi înregistrat și finanțat, până la rectificarea bugetului”

Expertul independent în achiziții publice, **Serghei Merjan**, subliniază că, potrivit legii, contractele de achiziții publice se încheie conform procedurilor de achiziție publică, pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții pe an, în temeiul planului de achiziție și în limita alocațiilor aprobate.

„O precondiție pentru planificarea contractului de achiziții este existența surselor financiare sau a dovezii alocării acestora. Contractele semnate de către instituțiile publice, finanțate din bugetul public național, se înregistrează la oficiile teritoriale ale Trezoreriei de Stat, și respectiv, dacă nu sunt sursele financiare destinate achiziției, în special pentru investiții capitale, contractul nu va fi înregistrat și finanțat, până la rectificarea bugetului”, explică expertul.

Potrivit lui, lipsa continuității în implementarea unor proiecte investiționale mari ar putea fi legată de schimbări de priorități, inclusiv din cauza noilor factori de decizie, adoptarea unor noi strategii/politici, de pandemie, de criza economică etc.. „Problema proiectelor de infrastructură nefinalizate a fost abordată de nenumărate ori de către instituțiile de control și asemenea achiziții (obiecte de infrastructură inițiate și ulterior abandonate) reprezintă pierderi de bani publici și trebuie asumate de către factorii de decizie din cadrul instituțiilor respective”, menționează Serghei Merjan.

Cu privire la ajustarea la inflație, expertul menționează că este important ca autoritatea contractantă să depună diligența necesară la planificarea și efectuarea achiziției și să prevadă în contract o formulă adecvată de ajustare, precum și s-o aplice regulamentar.

„Contractele de achiziții publice de lucrări reprezintă un mediu favorabil pentru fraudă și corupție, iar lipsa controalelor adecvate, transparenței, capacităților necesare ale autorității contractante și un management ineficient al procesului de achiziții, începând cu identificarea necesităților, facilitează manifestarea riscurilor”, consideră Serghei Merjan.

Acesta concluzionează că la ajustarea bugetelor trebuie să țină cont de riscurile asociate cu fiecare achiziție, iar după ajustarea acestora, este important să se monitorizeze și să se raporteze performanța achizițiilor în raport cu bugetul stabilit. Acest lucru permite corecții în timp util și îmbunătățirea proceselor viitoare de achiziție.

Mariana Colun

Această investigație este un produs al proiectului „Achizițiile publice din Primăria municipiul Chișinău sub lupa transparenței”, desfășurat de către Transparency International-Moldova), în calitate de beneficiar de sub-grant al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în colaborare cu Parteneriatul pentru Transparență (SUA). Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante. Opiniile exprimate în cadrul proiectului și responsabilitatea pentru conținutul acestui produs aparțin autorilor proiectului și nu reflectă neapărat opinia IDIS „Viitorul” și a donatorului.